

történi tudatosan korszerű esztétikai kialakítására. Azelőtt csak az Operaház egy-egy ritka előadása gondolt a művészi színpadképpel és Márkus László drámarendezői keresték az artisztikumot a színpadon. Az első színpadművészeti kiállítást a Magyar Iparművészeti Társulat rendezte 1925-ben. Itt már felvonultak a különböző stílus-utakon járó fiatalok is (Baja Benedek, Medgyes László stb.). Ezt követte 1929-ben Szegeden az első vidéken rendezett színpadművészeti kiállítás, melyen először mutatkozott be lelkes növendék-gárdájával a nagynevű magyar iparművésztanár, Jaschik Álmos. Egy sor klasszikus dráma díszlet- és kosztümtervei vonultak itt fel, melyek közül Jaschik Álmos remekbesikerült «Csongor és Tünde» tervein kívül Benedek Kata történelmi hangulatú, újszerű «Bánk bán»-ja került megvalósításra a szegedi Városi Színházban.

Ezután három év múlva az Ernst-Múzeumban jelent meg a Jaschik-iskola egy sor Goethe-dráma modern felfogású inszenálásával. Ez az anyag «Ein ungarischer Goethe-Cyklus» címen kiállításra került Münchenben, Berlinben és Kölnben, mindenütt nagy feltűnést keltve. Most ismét a nyilvánosság elé léptek: modern olasz drámákhoz készült díszlet- és kosztümtervekkel.

Külföldi irodalmi színházaknál régi gyakorlat a színház előcsarnokában, vagy folyosóin rendezett kiállítás. Ezúttal a budapesti Kamaraszínház páholyfolyosóin jelent meg közel fél-száz színes kép: D'Annunzio, Zorzi, Pirandello, Rosso di San Secondo, Bontempelli, Sem Benelli és mások

drámáihoz tervezett díszletek és kosztümök rajzai. Békefi Endre erőteljes téralakító képzelete, Mudroch Béla érdekes konstruáló érzéke, Bárány Ila kosztümfantáziája, Benedek Kata színpadon és vonalban kiegyensúlyozott két monumentális díszletterve, Kemény Lili nagyvonalú színpadképei — a kiállítás legszembeütőbb értékei, azonban a többiek is csaknem mind hasonló értékes és egyéni képességekkel vesznek részt a művészi színpadot-akarásnak ezen az érdekes versenyen. Az elsőrangú eredmény Jaschik Álmos nagyjelentőségű pedagógiai működését dicséri.

A Tamás-galériában egy iparművészeti tárlat keretében vonult fel gazdag festői fantáziával papírra-vetett díszletterveit mutatva be: Horváth János. Ő is azok közé a külföldi ösztöndíjat nyert fiatal magyar művészek közé tartozik, akire még nagy jövő vár. Berlinben, az állami operában, a kiváló színpadművész, Aravantinos mellett érlelte ki egyéni tudását. Megjárva a legjobb gyakorlat iskoláját, most egy sor tervvel tett bizonyosságot kiaknázásra és alkalmazásra váró képességei felől. Madách «Az ember tragédiájá»-hoz készített pittoreszk színpadi víziói, Werfel «Juarez és Maximilián»-jához tervezett forrólevégőjű díszletei, két nagyméretű szabadtéri színpada és több opera-dekorációja (Bohéme, Hoffmann meséi) mutatják Horváth sokoldalú értékeit.

Ez a két kis színpadművészeti kiállítás arról tett tanúságot, hogy már nem késhet soká a korszerű, modern esztétikum bevonulása a magyar színpadokra. (—)

Képzőművészet.

Ernst-Múzeum.

A kiállítási szezon derekán jár-nánk, ha igaz, de az egy Klebelsberg-kiállításon kívül emlékezetes, nagyobb-

szabású eseményről nem számolhatunk be. Az Ernst-Múzeum kiállítói nagyrészt eddig kevésbé ismert, keveset szerepelt fiatalok.

Az első teremben exotikus élmény várja a közönséget, Yozé Clemente Orozco mexikói művész grafikája. Orozco egyik legjobban foglalkoztatott freskófestője távoli hazájának, modern, de a mi fogalmaink szerint túlságosan irodalmi érdeklődésű művész, aki grafikájában is jeleneteket rögzít meg a mexikói életből. Idegen világ ez, a cowboyok, füstös csapszék-ek, szokatlanul regényes tájak világa, melyet csak a filmekről ismerünk. Orozco formaalakítása hasonlóképpen idegen: ki nem egyensúlyozott kompromisszum a természetesség és erőszakolt stilizálás között.

Horváth Béla, kinek vásznai ritkán kerülnek a közönség elé, finomízlésű művész. Impresszionisztikus havas tájakat fest, általában a tájkép legnagyobb ereje. Kár, hogy annyira bágyadt hangulatú. Cséri Pogány József színpompás vízfestményei között néhány érdekes akad. Basilides Sándor olajképei kellemes és derűs stilizált-ságukkal vonják magukra a figyelmet. Meller Kató színházi figurinjei közül talán túlsok került bemutatásra, laikus amúgysem tudja megállapítani, hogy ez ötletes rajzokból mennyi marad meg, ha megvalósításukra sor kerül.

A nagyteremben továbbra is a régi magyar művészet remekei függenek. A sorozat kiegészült Székely Bertalan romantikus hevületű tájképével és Rippl-Rónai József egyik főművével, a családját ábrázoló sokfigurás vázonnal.

Tamás-Galéria.

Ötvenedik kiállítását mivel ünnepelhette volna meg méltóbban a Tamás-Galéria, mint Egry József új képeinek bemutatásával. Egry József-ről, a balatoni fények festőjéről több ízben szó volt már ebben a rovatban. Ez a nagy, magános, akinek személyében talán legtisztábban egyesül az izzig-vérig új, magaalkotta formanyelv az érdeklődés és látás magyar

voltával, most sem lett hűtelen önmagához. Ünnepe végignézni a kis kiállítást, melynek valamennyi darabja méltó az emlékezetre. A sejtlemes fényjátékok gyönyörű hazája ez, hol az anyag az atmoszféra hatása alatt szinte tökéletesen átszellemül. Egry egyre gazdagodik és mélyül, nem sok híron játszik, de aki a hangot hallotta, mindig visszakívánczik utána.

Szép-művészeti kiállítások.

A Mária Valéria-utcai helységben Csók István és Hubay Andor képei kerültek a közönség elé. A magyar impresszionizmus nagymestere, Csók, néhány régebbi munkájának parafrázisán kívül újabb, raffinált színössze-cesendülésű, derűs és mozgalmas váz- naival megmutatja, hogy alkotóerejé- nek teljében dolgozik. Hubay Andor sokat fejlődött legutóbbi kiállításá- óta, előadásmódja kemény és kon- trasztos, stílusában férfias erő és nagy- vonalúságra valló hajlam van.

Genthon István.

Kacziány Ödön.

A múlt hónap végén örök nyugalomra szenderült Kacziány Ödön festő, a magyar művészeti élet egyik ismert alakja Erdélyi ember volt, Maros- vásárhelyi született 1852 január 8-án. Barabás Miklósnál tanult, majd külföldön járt. Itthon megtelepedve, eleinte humoros életképeket, majd val- lásos, legvégül fantasztikus, vízió- szerű képeket festett, melyekben a kaszás Halál komor alakja nagy sze- reptet játszott. Volt benne valami, ami Böcklinre emlékeztetett, a nagy svájci mesterrel ellentétben azonban a lemondás hirdetője, a pesszimista életszemlélet híve volt Működésének fénykora a század fordulójára esett, mikor több előkelő művészeti kitént- tésben részesült. A legutóbbi években keveset állított ki, visszavonultan dol- gozott a maradandóságnak.